

LTSR NUSIPELNĖS MENO VEIKĖJAS

MYKOLAS KARKA

[90 METŲ GIMIMO SUKAKTUVĖMS PAŽYMĖTI]
[1892-1982]

Interviu su maestro Mykolu Karka

J.S. Su kokiais darbais Jūs, maestro, sutinkate savo garbingąjį jubiliejų?

M.K. Pirmiausia, noriu užbaigti savo rašomus prisiminimus.

J.S. Gal trumpai apie savo kelią į muzikos pasaulį?

M.K. Pirmas susitikimas su muzika buvo giedojimas su savo mama, kuri buvo gera giedorka ir ji mane pagirdavo, kad aš labai greit ir tiksliai prisitaikau. Nuo septynių metų giedodavau berniukų chore-diskantu. Vėliau pažintis su liaudies daina, meilė tėvų dainai, muzikos studijos ir praktinis muziko darbas.

J.S. Jūsų muzikinė veikla Panevėžyje?

M.K. 1918 metais rugpjūčio mėnesyje sugrįžau į Panevėžį iš Peterburgo, 1919 metais sausio mėn. 25 d. buvau pakviestas dėstyti muziką į Panevėžio berniukų gimnaziją. Į šį postą buvau paskirtas Švietimo komisaro drg. Speičiaus. Mokytojo darbą išdirbau iki 1944 metų, tai 26 metus.

J.S. Panevėžio miestas buvo pirmasis respublikoje, kur Jūsų iniciatyva, buvo suorganizuotas revoliucionierių choras. Kas tam davė stimulą?

M.K. Revoliucionierius J. Aizinas, su grupe senųjų revoliucionierių, pasiūlė Partijos miesto komitetui 1958 metais atšvesti 40 metų sukaktį, kaip Lietuvos buvo įkurta Tarybų valdžia, ta proga suorganizuojant revoliucionierių atidavimą 28 metus. Mano buvo pradiriguoti 155 spektakliai.

J.S. Daug metų Jūs dirbate pedagoginį darbą. Gal trumpai papasakokite apie jį. Ką Jūs palinkėtumėte jauniems muzikams, pradedantiems savo nelengvą kelią į muzikos meną?

M.K. Su džiaugsmu išdirbau gimnazijoje 26 metus, o mokytojų seminarijoje 8 metus. Po to buvau paskirtas muzikos mokyklos direktoriumi. Pedagoginį darbą be pertraukos išdirbau 65 metus. Žavingam Lietuvos muzikos jaunimui linkiu dirbti su meile širdyje, nešti dainos ir muzikos grožį liaudžiai, lyg degantį fakelą.

J.S. Daug Jūsų buvusių gimnazijos (dabar J. Balčiko-

Mes šaukėmė kovon minias, Žygiavom drąsus su daina.

Nun mes širmi, prigėso akys, Apsišarvojom jas stiklais. Tačiau krūtinėj dar jauna, Mūsų veržli kovos daina.

Revolucinė daina suvaidino teigiamą vaidmenį jaunosios kartos auklėjimui.

J.S. Liaudies operetės teatras taip pat pirmasis tokio žanro kolektyvas įsteigtas Jūsų iniciatyva. Čia turbūt tam darbu Jūs paskatino ir prieškarinė Jūsų veikla statant operetes?

M.K. Pirmosios operetės buvo pastatytos "Dainos" draugijos 1926 metais. Muzikinio darbo pradžia buvo S. Guno operetės "Faustas" 1-jo veiksmo pastatymas. Po to statėme operetes: "Kornevilio varpai", "Geiša", "Doringioji Zuzana". 1939 metais įvyko antrą kart pastatytas operetės premjera ir kitų muzikinių spektaklių k. t. "Cigonė Aza", "Ukanosė" ir kt. Didysis Tėvynės karas sustabdė operetės statymo darbą. Jis buvo atgaivintas 1960 m. birželio 8 d. man dirbant kaip men vadovu ir dirigentu. Išdirbau operetėje ištisus 15 metų. Per tą laiką buvo pastatytos aštuonios operetes: "Kornevilio varpai", "Canitos pabučiavimas", "Naujametinis karnavalas", "Gasparonė", "Vestuvės Malinovoje", "Maskva-Eriomuškos", "TU ir aš—vodvilis ir kt. Išėjus man iš operetes tą darbą tęsia drg. D. Baltrūnas—meno vadovas ir dirigentas ir V. Jatautas—rezisierius. Operetės teatru atidaviam 28 metus. Mano buvo pradiriguoti 155 spektakliai.

J.S. Daug metų Jūs dirbate pedagoginį darbą. Gal trumpai papasakokite apie jį. Ką Jūs palinkėtumėte jauniems muzikams, pradedantiems savo nelengvą kelią į muzikos meną?

M.K. Su džiaugsmu išdirbau gimnazijoje 26 metus, o mokytojų seminarijoje 8 metus. Po to buvau paskirtas muzikos mokyklos direktoriumi. Pedagoginį darbą be pertraukos išdirbau 65 metus. Žavingam Lietuvos muzikos jaunimui linkiu dirbti su meile širdyje, nešti dainos ir muzikos grožį liaudžiai, lyg degantį fakelą.

J.S. Daug Jūsų buvusių gimnazijos (dabar J. Balčiko-

nio vardo vid. mokykla) mokinių tapo išmūs mūsų respublikos žmonėmis. Gal trumpai apie juos papasakokite?

M.K. Darbas gimnazijoje man buvo malonus. Pro mano akis praėjo tūkstantis jaunų žmonių, kurie vėliau tapo žymiais mūsų respublikos žmonėmis.

J.S. Ar visos Jūsų svajonės išsipildė per ilgą gyvenimo kelią?

M.K. Visada dirbau ir troškau, kad daina, muzika, vaidyba pragiedrintų žmonių gyvenimą, kad menas padarytų juos geresniais ir taurėniais.

J.S. Kokią reikšmę Jūsų gyvenime turėjo lietuvių liaudies daina?

M.K. Visas mano gyvenimas praėjo bendraujant su lietuvių liaudies daina, kuri man nuo pat kūdikystės gliaulė jėga į širdį. Jaunimel! Mylėkite ir propoguokite lietuvių liaudies dainas! Jos amžino grožio šaltinis.

J.S. Apie vieną milijoną lietuvių gyvena plačiajame pasaulyje—svetur. Jų tarpe randasi ir buvusių panevėžiečių. Lietuviai ir svetimuose kraštuose nepamiršta savo senosios tėvynės, jų lūpose skamba lietuviška daina, aktyviai dalyvauja meno saviveikloje. Ką Jūs palinkėtumėte jiems?

M.K. Visiems lietuviams gyvenantiems už jūrų-marių linkiu, kad Jūsų širdyse degtų karšta meilė savo tėvynei, jos kultūrai, liaudies dainoms, jos darbšties žmo-nėms.

Kalbėjosi—buvęs maestro M. Karkos mokinys, muzikos mokytojas Juozas Slėnys.

NEPTŪNO PAROS LIOIS

Kit Piko observatorijos (JAV) astronomai M. Beltonas, L. Volaisas ir S. Howardas nustatė, jog Neptūno para trunka 18 val. 12 min. ± 24 min. Paprastai planetų sukimosi greitis matuojamas stebint dėmes ar kitus matomus objektus, kurie juda, planetai sukantis. Betgi Uranas ir Neptūnas tiek nutolę nuo Žemės, kad astronomai negali stebėti ar fotografuoti jokių objektų. Iki planetų paviršiuje, 1928 m. spektroskopiniu metodu nustatyta, kad Neptūno paros ilgis yra 15,8 val.

Kit Piko observatorijos mokslininkai, norėdami patikslinti Neptūno sukimosi greitį, stebėjo reguliarią didžiausio jo ryškumo kaitą, kadangi apie regimą planetos dalį sukasi ilgaamžiai tamsūs debesys. Šie debesys puikiai matomi, stebint ilgais laikais bangomis. Astronomai išsavo Neptūną infraraudonaisiais spinduliais 1,3 m skersmens teleskopu. Per 7 savaites atlikę 300 matavimų, jie pastebėjo, kad ryškumas kinta 18,2 val. periodu, atitinkančiu planetos sukimosi greitį.

DAINAVOS ŽMONIŲ SIELOS DAINIUS

"Daugel mūsų tėvynėje yra puikių ir gražių vietų, daugel yra šalių, kurios pargarsėjo senų tėvėlių darbais, bet tarpu jų visų gražiausia ir garsiausia Dainavos šalis..."

Kas mūsų užmirš šiuos dar mokyklos suole skaitytus Vinco Krėvės "Dainavos šalių senų žmonių padavimų" žodžius, kuriuos ištarę ne vienas gal pirmą kartą pajutome gimtosios kalbos grožį, žodžius, kurie mokė mus meilės gimtinei, bendrągiams.

Vincas Krėvė (tikroji pavardė Mickevičius) gimė prieš šimtmetį—1882 m. spalio 19 d. Subartonių kaime (dabar Varėnos rajonas), valstiečių šeimoje. Jo tėvas buvo atsikėlęs iš Nedingės apylinkės, kur Mickevičiai seniau buvo vadinami Krėvėmis. Ši pavardė vėliau rašytojo literatūrinio pseudonimo, o ilgainiui oficialia pavarde.

Vincuko gabaus būta—tėvai nutarė jį mokyti. O tais laikais bene vienintelis kelias tam—pasirinkti kunigystę. Taip 1898 m. jaunasis Krėvė atsidūrė Vilniaus dvasinėje akademijoje. Prasimokė tik dvejus metus. Jautriam ir išdidžiam Krėvei buvo nepakenčiama slogi akademijos atmosfera, vadovybės nepalankumas žemo, "nereprezentacinio ūgio" klierikui. Jis pasitraukė iš akademijos, tuo pačiu užsitraukdamas tėvų rūstį.

Toliau buvo mokslų Rusijoje metai—Kazanės gimnazija, Kijevo universitetas. Ir darbas—Baku mieste, kur dėstė rusų kalbą ir literatūrą, kur pradėjo literatūrinę, mokslinę ir visuomeninę veiklą.

1920 m. Krėvė grįžo į Lietuvą, pradėjo profesorių Kauno universitete. Kaip ir daugelis Lietuvos nepriklausomybės iliuzijų suklaidintų inteligentų, Krėvė iš pradžių rėmė valdančiųjų sluoksnių politiką. Bet su laiku ja nusivylė, apie 1935 m. jau atvirai pasisakė prieš fašistinį režimą, užmezgė ryšius su pažangiaisiais antifašistinės krypties rašytojais bei kultūros veikėjais.

Nuvertus fašistinį režimą Lietuvoje, Krėvė kurį laiką ėjo liaudies vyriausybės atsakingas pareigas, buvo paskirtas naujai įsteigtos Mokslų Akademijos prezidentu.

Paskui buvo slogūs hitlerinės okupacijos metai. Ir kelias iš tėvynės—paveiktas antitarybinės propagandos, Krėvė pasitraukė į Austriją,

o 1947 m. apsigyveno Jungtinėse Amerikos Valstijose.

Nepatyrė Krėvė laimės svečioje šalyse. "Jaučiuosi, kad esu svetimas, nejomus"—su kartėliu rašė jis. "Visos leidyklos yra katalikų rankose, todėl niekas net nesuilo, o jei pasiūlo, tai vien iš mandagumo. Be to, norėtuši gauti šioki tokį honorarą—kam leidėjas turi mokėti, kad dažnai atsitinka, kad jam dar primoka, kad išleidi. Bet dar geriau spausdinti veikalus, kurių autorių čia nėra—vadinasi apvogti juos ir jokios teisinės atsakomybės nebijoti, o apie moralinę atsakomybę Amerikoje niekas negalvoja..." Kitame laiške: "Mano šandien didžiausias noras, kad Lietuvos žemelė galėtų priglausti mano senus kaulus ir tas pats kapinynas, kur ilsisi mano tėvai."

Mirė Krėvė 1954 m. liepos 7 d. Philadelphijoje, taip ir nepasiekęs gimtųjų Subartonių.

V. Krėvė lietuvių literatūros klasiko pripažino dar amžininkai, kas ne kiekvienam menininkui pavyksta. Vertindamas jo kūrybą, V. Mykolaitis-Putinas rašė, jog ne vienas lietuvių rašytojas "neapėmė universalesnių kūrybos sričių ir ne vienas neįsigilino į lietuvių sielą ir būtį taip, kaip jis, o "Dainavos šalių senų žmonių padavimai", "Sarūnas", "Skirgaila"—didingi žmogaus sielos paminklai".

Savo apsakymuose apie kaimo žmones, vėliau įėjusiuose į rinkinį "Siaudinė pastogė", Krėvė kai kuriais atžvilgiais praešė realistines kaimo vaizdavimo tradicijas lietuvių literatūroje, tačiau kartu bene pirmasis savo žvilgsnį sutelkė pirmiausia į žmogų, pradedamas lietuvi valstietį ne tiek kaip apibrėžto socialinio sluoksnio atstovą, o kaip tam tikrą psichologinį charakterį bei tipą. Krėvė stengėsi išskirti paprasto kaimo žmogaus dvasinį grožį, pabrėžti jo ryšį su gamta, poetizuoti natūralią, civilizacijos nesugadintą to žmogaus pasaulėjautą (prisiminkim "Skerdžių", "Raganų").

Kai kuriuose savo kūriniuose Krėvė kritikavo ir išjuokė neigiamus buržuazinės visuomenės reiškinius, smerkė fašizmo siautėjimą Lietuvoje. Tuo jis prisidėjo prie buržuazinės santvarkos demaskavimo, antifašistinių nuotaikų Lietuvos visuomenėje ir kritinio realizmo lietuvių literatūroje stiprinimo.

Tarybinės santvarkos metais Krėvė, kaip ir kiti lietuvių literatūros klasikai, susilaukė teigiamo įvertinimo ir deramos pagarbos. Jo geriausi kūriniai gausiais tiražais plačiai paplito Tarybų Lietuvoje, jie įtraukti į mokyklų programas, leidžiami mokyklinių skaitinių serijoje.

Kritiškai vertindami Krėvės kūryboje pasireiškusias buržuazinės ideologijos tendencijas, pirmiausia iškeliamą joje talentingai atskleistą objektyvią gyvenimo tiesą, branginame rašytojo meilę liaudžiai ir gimtjam kraštui, tobulą jo kūrinių meninę formą, kalbos grožį—nėnykstančias vertybes.

Tačiau lietuviška tematika, kuria parašyti beveik visi V. Krėvės kūriniai, neturėtų trukdyti mums ir giliau pažvelgti talentingo rašytojo analitiko gilvandenias problemas, toli gražu nesiribojančias siaurais nacionaliniais interesais, vertinti menininko ir mąstytojo V. Krėvės žygi, perkainojant dvasines vertybes žmonių kelyje į rytdieną.

Juozas Mockus

Siaulių rajono "Pirmyn" kolūkyje cukrinius runkelius kasė dviem kombainais. Kasdien buvo nukasama dvidešimt hektarų. Nuotraukoje: Iš laukų runkeliai keliauja į Paventų cukraus kombinatą. A. Dilio nuotrauka

DIEVO ĮSAKYMAS IR DAR ŠIS TAS

Turbūt, niekam nė abejonės nekyla, kad Chicago "Draugo" redaktoriai labai gerai žino dešimt pagrindinių dievo įsakymų. Bent jau taip turėtų būti: laikraštis leidžiamas marijonų, laiko save tikėjimo stulpu ir "šiapus", ir "anapus", pagaliau tarp jo autorių ir skaitytojų daug sutanotų...

Leidiny, kaip žinome, labai dievobaimingas: iš laidos į laidą baisiai susirūpinęs Lietuvos tikinčiųjų reikalais, jų sielų ganymu, dvasiniais pašaukimais, bažnyčiomis—vėl gi norisi pakartoti—Lietuvoje. Taigi, "Draugas" dešimt dievo įsakymų tikrai privalo žinoti... Čia norėtųsi pridurti—ir juos vykdyti. Tačiau tai būtų toks naivus pasiūlymas, kad net nedrasu jį karsiai išsakyti.

Tarkim, ką darytų šis laikraštis, jeigu jo leidėjai staiga imtų ir pradėtų laikytis dievo prisakymo nemeluoti? "Draugą" iš karto tektų sustabdyti arba ištisus jo puslapius leisti "baltus": juk praktiškai viskas, kas jame rašoma apie dabartinę Lietuvą—o visų labiausiai apie religiją ir sąžinės laisvę—yra grįsta paprasčiausio melo akmenimis.

Taigi, nemanoma siūlyti šio didžiai dievobaimingo leidinio redaktoriams neįmanomo: sakyti tiesą. Tai būtų tiesiog beviltiška. Tuo labiau, kad "Draugas" turi savo, labai originalų požiūrį į dievo įsakymų aiškinimą. Štai vieną jų—nevo—jis traktuoja tikrai Marquette parko dvasia: vok ir vok kiek tik gali!

Tai jokiū būdu ne groteskas ar "Draugo" teksto iškraipymas: temai, kaip do-vinga, gražu, netgi patriotiška (jau nekaltant apie naują) vogti buvo skirta netgi ketetas šio laikraščio vedamųjų. Laikraščio redaktoriai, matyt, vis dėlto skaitydami dabartinės Lietuvos spaudą, laikas nuo laiko joje mato, kaip griežtai baudžiami, persekiojami, visuomenės smerkami yra vis dar pasitaikantys vagys. Chicagoje, ko gero, pagalvojo ir kankinasi vargšeliai, pergy-

vena, ir štai didžiai katalikišką laikraštį nusprendė juos paguosti ir palaikyti. Štai kai kuriuos "moksline" išvados:

"Vadinamieji" socialistinės nusavybės grobstytojai", dėl kurių vis pasiskundžia sovietų spauda, negalėtų būti klasifikuojami kaip vagys, todėl jų kaltininkams nebūtų jokios prielasties jausti sąžinės graužima".

Toliau—dar gražiau: "Jei Lietuvoje esantis kapitalas iš tiesų niekam nepriklauso, tai privatus jo pasisavinimas iš Lietuvos gyventojų pusės negali būti vagystė."

... Jei Lietuvoje esantis kapitalas priklauso lietuvių tautai, kiekvienas tautos narys igyja moralinę teisę veikti tautos vardu ir tautinio solidarumo pagrindais jos kapitalu disponuoti."

Kaip viskas paprasta ir gražu! Vogti ne tik gera, bet ir "tautiškai-patriotiška".

Ką gi, čia labai glausiai išdėstyta "veiksnių" filosofija ir visas jų mokslas. Tik kyla klausimas: o kodėl neiti iki logiško galo ir "moksliškai" teologiškai neįrodyti, kad ir žudyti visiškai nieko blogo?

Tiesa, prieš keliasdešimt metų toje pat Chicagoje buvo ir šios rūšies "filosofų". Dabar laikai aiškiai sušvelnėję—ganytojišką laikraštį siūlo tik vogti.

Deja, ir čia dar daug ko trūksta. Lengva pasakyti—reikia vogti, bet kaip ir kur? Ir dar taip—kad nekilium, nes ta bedieviška valdžia už tai sodina į kalėjimą.

Kaip tik čia "Draugas" galėtų nuveikti žymiai daugiau ir konkrečiau, negu ligi šiolei. Kodėl, pavyzdžiui, vietoj skyrelio, kuriame pagyvenusiems skaitytojams patariama kaip rūpintis prota ar pilvu, neleidžiančiu pačiam susivarstyti batų, nespausdinti praktiškų patarimų vagims ir išilaužiliams, juos apripinant pagalbiniams piešinukais ir schemomis?

Ko jau ko, o puikių, savo reikalą išmanančių šios srities specialistų "Draugo" apilinkoje tikrai netrūksta—o jei taip ir būtų—juk bet kada galima kviesiti talkon kad ir Vladą Sakalį. J.L.

V. Krėvės-Mickevičiaus jubiliejų sutinkant

Šių metų spalio 19 dieną didžiam Lietuvos rašytojui, mokslininkui būtų sukakę šimtas metų, jei ne mirtis, nutraukusi jo kūrybą. Jei rašytojo V. Pietario kūryba žadino tautinę sąmonę spaudos draudimo (1864-1904 m.) laikotarpiu, prisidėjo prie tautinio atgimimo, kada lietuvių tauta mirdėjo, tai V. Krėvės kūryba toliau kėlė tautinį pasididžiavimą, žadino tėvynės meilę, kėlė tautiškus jausmus.

Jau pradžios mokyklos suole vaikai susipažindavo su V. Krėvės kūryba, mokėsi iš jos mylėti savo tėvynę, didžiulis savo tautos praeitimi. Net po kelis kartus vaikai skaitydavo "Dainavos šalies senų žmonių padavimus", kuriuose V. Krėvė vaizdavo sunkias lietuvių tautos kovos su kryžiuočiais, didžiulį prabočių didvyriškumą, kurie Lietuvos reikalą statė aukščiau savęs, dėl savo krašto nesigalėdami gyvybės. Taigi, V. Krėvės kūryba skatino nuo mažens didžiulius, pačius tyriausius, gražiausius patriotišnius jausmus, žmonių samoningumą ir kovingumą.

Draminė epopėja "Šarūnas" vaizduoja lietuvių susivienijimą bendrai kovai prieš Lietuvą supusius priešus. Į centrinę vietą čia statoma ryški, valinga, psichologiškai sudėtinga kunigaikščio Šarūno asmenybė. Tai ryškiausia tragiška figūra lietuvių literatūroje.

Dramoje "Skirgaila" sukurta gilus kunigaikščio Skirgailos paveikslas su jo

prieštaravimais, norint sukurti tautai geresnį gyvenimą, derinti vadovo pareigas su giliais humanistiniais jausmais bei siekais.

V. Krėvė pirmasis lietuvių literatūroje ėmė giliau ieškoti didelių žmogiškų konfliktų istorinėje medžiagoje. Dramos "Šarūnas" ir "Skirgaila" nuolat statomos (nuo 1924 m. iki šiol) įvairiuose Lietuvos teatruose.

Istorinė drama "Mindaugo mirtis" vaizduoja trylikto amžiaus Lietuva, su vietinių kunigaikščių intrygomis, privedusiomis prie Didžiojo Lietuvos kunigaikščio, Karaliaus Mindaugo nužudymo.

Dzūkų kaimo žmonės bei jų gyvenimą V. Krėvė vaizduoja savo apsakymuose, kurie išleisti rinkinyje "Šiaurinė pastogė".

Vakar (1982.IX.5) Vilniaus televizija rodė V. Krėvės dramą "Žentas", kurioje vaizduojama doram ūkininkui, savo prakaitu užsidirbančiam sau ir šeimai pragyvenimą, nedorų žmonių daromus nemalonumus, kas dažnai būna žmonėse, pavydų, gobšumų.

Misterijoje "Likimo kelias" V. Krėvė alegoriškai vaizduoja lietuvių tautos likimą, rodo senovės didvyrių, protėvių šlovę.

Daug rašė V. Krėvė apie dzūkų kaimą, vaizduodamas jo grožį, žmonių tarpusavio santykius. Sunku net suminėti visus V. Krėvės kūrinius. Jis daug rašė, dirbo. Tai buvo darbštus, pilnas kūrybinių minčių žmogus. Jis artimai draugavo su kitu

didžiu mūsų rašytoju B. Sruoga. Tai du milžinai lietuvių literatūroje.

Nuo 1907 m. iki pat mirties V. Krėvė rašė savo stambiausią kūrinį "Danguis ir žemės sūnūs".

V. Krėvė praturtino lietuvių literatūrą gražiais istoriniais personažais, psichologiniais konfliktais, žmogaus dvasios poetizacija, ryškiais charakteriais. Daugelis V. Krėvės kūrinių yra klasiniai kūriniai ir turi išliekamąją reikšmę. Iš jo kūrinių žmėnės visada mokysis, kaip mylėti tėvynę, dirbti jai.

V. Krėvė—žmogus nuoširdus, paprastas, visada padėdąs žmogui. Tai pasireiškė įvairiais laikais, o ypač lemtingais Lietuvai momentais, karo metais.

V. Krėvė (tikroji pavardė Mickevičius) gimė 1882 m. spalio 19 dieną Subartonyse, Varėnos raj. Mirė 1954 m. liepos 7 d. Mokėsi Merkinės pradžios mokykloje. Po to, išlaikęs 4 klasių gimnazijos egzaminus Peterburge, mokėsi Vilniaus kunigų seminarijoje. Pasimokęs joje du metus, Kazanėje išlaikė gimnazijos kurso egzaminus ir 1904 m. pradėjo studijuoti Kijevo universitete istorijos filosofijos fakultete. Iš čia persikėlė į Lvovo universitetą. Dirbo "Prjryja ciel ludu" laikraščio redakcijoje. Parašė eilėraščių lenkų kalba. Juos spausdino studentų leidinyje "Frustra" 1907 m. Lvovo universiteta baigė 1908 metais, gaudamas filosofijos daktaro laipsnį. Tai rado, kad jis buvo labai gabus ir darbštus žmogus. Grožinius kūrinius jis pradėjo spausdinti nuo 1909 m. 1913 m. Kijeve jis apynė lyginamosios kalbotyros disertaciją, gaudamas magistro laipsnį. Ilgą laiką jis dėstė Baku gimnazijoje Azerbaidžane. Nuvirtęs carizma, išjungė ir politinį gyvenimą, redagavo laikraštį "Znamia trudu", daug dirbo švedams Azerbaidžano liaudį, organizavo pradedančius literatus, prisidėjo prie Baku liaudies universiteto įsteigimo. Skaitė tame universitete paskaitas. 1919 m. V. Krėvė buvo paskirtas Lietuvos konsulu Azerbaidžane. 1920 m. jis grįžo į Lietuvą, priklausė tautininkų partijai, dirbo švietimo ministerijos knygų leidimo komisijoje, redagavo literatūros žurnalą "Skaitymai". Nuo 1922 m. iki 1940 m. profesoriavo Kauno Vytauto Didžiojo universitete. 1925-1937 m. buvo Vytauto Didžiojo universiteto humanistinių mokslų fakulteto dekanas. Redagavo leidinius "Tauta ir žodis". "Darbai ir dienos", "Mūsų tautosaka", žurnalus "Gaisrai", "Baras", "Skynimai", "Dienovidis" ir kt. Dalyvavo įvairių organizacijų veikloje, rinko liaudies kūrybą, ją leido. Parengė keletą tautosako rinkinių. 1940 m. jis buvo ministro pirmininko pavaduotojas ir užsienio reikalų ministras A. Paleckio vyriausybėje, 1941 m. jis buvo Lietuvos TSR Mokslų akademijos prezidentas. Karo metu profesoriavo Vilniaus universitete. 1942 m. jis paskelbė pareiškimą apie savo veiklą 1940-1941 m. Nuo 1947 m. jis dėstė slavistiką Pensylvanijos universitete.

V. Krėvės atminimas saugomas Lietuvoje. Liaudies meistrai padarė skulptūrą jo kūrinių motyvais. Jo raštai skaitomi, juos nagrinėja Lietuvos mokyklose, teatrai ir televizija stato ko kūrinių, jo gimtinėje įrengtas muziejus, jo kūrinių leidžiami masiniai tiražai.

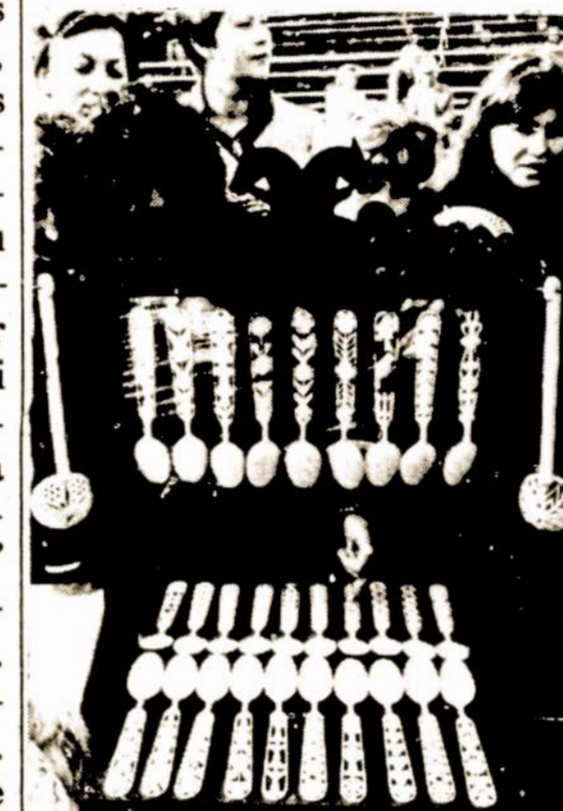
Myli žmonės V. Krėvę, jo kūrybą, iš kurios mokosi tėvynės meilės atsidavimo jai.

Kęstutis Mikėlėnas

Liaudies menininkai šventinėje eisenoje.

Šiaulių K. Poželos kultūros ir poilsio parke įvyko rudens šventė-mugė. Šis šiauliėčių pamėgtas renginys sukvietė ir jaunus ir senus. Savo gaminius pirkėjams siūlė miesto imonės, sodininkai, bitininkai. Mugė praėjo gėlininkų išaugintais žiedais. Savo sugebėjimus rodė nagingi liaudies meno meistrai—puodžiai, audėjos, mezgėjos, kalviai, šaukštų drožėjai. Grojo kapelos, orkestrai.

Saukštų drožėja Feliksa Vargono kolekcija.

Pynėja Joana Rudauskienė. A. Dilio nuotrauka

KAS NAUJO LIETUVOS PARKUOSE?

Nuo seniausių laikų lietuvis sodindavo palei sklypo rubežius liepą, klevą, ąžuolą—ąžuolą. Met, pastarasis liečią auga, o klevą ir dabar pamatysi beveik kiekvienoje sodyboje. Kada iš Prancūzijos atėjo sodintinių parkų mada—tai atsitiko XVI a.—nublando valstiečio kuriamas išliko. Seniausi geometrinės kompozicijos parkai yra Rokiškyje ir Gelgaudiškyje, išvėlesniu verti dėmesio Kėdainių, Lentvario, Plungės, Rietavo parkai. Iš viso dabar Lietuvoje yra 200 parkų—geometrinių, peizažinių, mišriojo tipo.

Tarybiniais metais visi parkai buvo suvalstybinti, pritaikyti miestiečių poilsiui. Daugelis jų rekonstruoti, išvalyti, sutvarkyti takai, Vasara atvykusį svečių plungėtiš ar rokiškėnais būtinai nusives parko, senųjų rūmų parodyti. Vis dėlto, nei didumu, nei želdinių įvairove nepalenktas yra Palangos parkas. Romantiškasis Palangos parkas sukurta pagal prancūzų landšafto architektu Eduardo André projekta. Parkas nebuvo pritaikytas dideliam lankytojų būriui, o dabar, praėjus kiek daugiau kaip šimtui metų nuo įkūrimo, jo centrinėje dalyje apsilanko per metus apie 1,5 mln. žmonių, ir būna dienu, kai čia praeina iki 30 tūkst. lankytojų! Betgi gražių kampečių yra daugiau—ne tik tai venkinys su gūlbėmis, arba Maironio apdainuotasis Birutės kalnas... Todėl jau keli metai kuriama nauja parko dalis. Šiam darbu vadovauja ilgametis parko direktorius, miškininkas Kazys Urbona-

vičius. Naujoji parko dalis yra didesnė už senąją 16 ha, ji nusitęsusi į pietus už Birutės kalno. Jau iškastas naujas tvėnkynys senos pelkės vietoje, platu jis lygus senajam, pakrantėse žydi gėlės. Būdamas rudenio Palangoje, mačiau, kad žmonės pamėgo jau naująjį parką, vaikai sparė kamolių, suaugę žmonės kaitinosi saulutėje ir, aišku, girdėjo jūros ošimą—ji čia pat, keli žingsniai už kopų. Didesniuose mūsų parkuose daugiau natūralios erdvės, didesniais plotais sodinamos gėlės. Puošnių egzotinių augalų čia gal ir nebus; pašalinus menkaverčius krūmus, išryškėjo lietuviško pajūrio augmenija—paprastosios ir kalninės pušys, eglės, alksniai, pušų gojeliai. Nudžiūvusios, senesnės kaip 200 metų pušys atrodinamos 7-10 metų pušaitėmis. Oras čia bus labai kvapnus—pasodinta kadagių, kvepiančių gėlių, balzamininių tuopų. Bent syki čia buvęs būtinai prisimins paukščių balsus—Palangos parko krūmai yra vertingi ornitologiniu požiūriu. Daugelis paukščių čia gyvena ir žiemą. Nereta sutikti parke stirna, voveraitė, gulbė, ar net povą... Žodžiu, Palangos parkas pergyvena antrąją jaunystę. Dabar, šviesiomis rudens dienomis pasivaikščiojus parko takais, pajauti kaip niekada pilnai neryškų, ramų Lietuvos gamtos grožį.

Virgilijus Liauskas

Tarybų Lietuvos naujienos

[PRANEŠA MIESTŲ IR RAJONŲ LAIKRAŠČIAI]

75 TŪKSTANČIAI BUTŲ

Vilniaus Lenino ordino atraminio parodomosios namų statybos kombinato kolektyvas spalio pradžioje pasiekė gražią darbo pergalę—nuo veiklos pradžios sumontuota ir atiduota naudoti keturi milijonai kvadratinų metrų bendro ploto gyvenamųjų namų. Kitaip tariant, pastebė "Vakarines naujienas", per septyniolika metų gyventojai gavo 75 tūkstančius butų.

Kombinato kolektyvas statė Lazdynus, Karoliniškes, Viršuliškes, Baltupį, dabar baigia Šeškinės gyvenamąjį rajoną. Pirmieji geriau suplanuoti namai statomi Justiniškėse. Statybinių artimiausių metų planuose vėl nauji sostinės rajonai—Pašilaičiai, Fabijoniškės, Santariškės.

TEN, KUR TEKĖS NEMUNAI

Aštuoni daugiau kaip septynių metrų skersmens gelžbetoniniai vamzdžiai, iš vidaus padengti plienu, pakils viršutinį Kaišiadorių hidroakumuliacinės elektrinės baseiną, rašo laikraštis "Į komunistą". Jie bus 860 metrų ilgio, nes baseinas įrengiamas per šimtą metrų virš Kauno marių lygio. Naktį, kai susidaro elektros energijos perteklius, šiais vamzdžiais marių vanduo bus pumpuojamas į baseiną, o dieną jis kris žemyn, sukdamas turbinas, kurios duos beveik tiek pat energijos, kaip Lietuvos VRE Elektrėnuose.

Gelžbetoniniais vamzdžiais, kuriems dabar statybinkai kloja pamatus, dieną tekės tarsi dešimt Nemunų—per sekundę 1,8 tūkst. stancijos kubinių metrų vandens. Šiuos vamzdžius laikys 1300 polių, įbetonuotų per dvidešimt metrų į žemę.

UTENOS SEŠTOJI

Utenoje, naujajame Aukštakalnio mikrorajone, atverė duris šeštoji miesto vidurinė mokykla. Joje mokosi beveik 1200 moksleivių.

Mokykloje yra erdvūs ir patogūs mokymo kabinetai, sporto bei aktų salės, plaukymo baseinas. Jos statyba, primena "Lenino keliu", valstybei atsiėjo per 1350 tūkstančių rublių.

VILNIAUS MONOLITINIAI NAMAI

Metų pradžioje buvo švenčiamos įkurtuvės pirmajame Vilniuje monolitiniame šešiolikos aukštų name, o dabar šie gyvenamieji namai jau sudaro Lazdynuose gana ryškų architektūrinį ansamblį. Sostinėje įsteigta monolitinės statybos valdyba šiuo metu naujovišku būdu iš karto stato penkis daugiauaukščius namus—tris Lazdynuose ir du Šeškinėje. Ateinančiais metais, praneša "Vakarines naujienas", šios valdybos darbuotojai planuoja padvigubinti darbų apimtį.

Monolitinio betono namai patiko vilniečiams. Šeškinėje jų numatoma pastatyti aštuoniolika. Daugiaaukščius akcentus šie namai sudarys taip pat Justiniškėse, Viršuliškėse bei kituose naujuosiuose mikrorajonuose.

DARBININKŲ VALGYKLOS

Pirmuosius lankytojus pakvietė Kauno namų statybos kombinato darbininkų valgykla. Ji įsikūrė moderniuose rūmuose, turi pagrindinio ir dietinio maitinimo sales, kavinukę. Iš karto čia gali papietauti beveik 150 žmonių. Prie valgyklos veikia kulinarijos cechais, jo gaminių parduotuvė.

Tai penktoji darbininkų valgykla, atidaryta mieste antraisiais penkmečio metais, rašo "Kauno tiesa". Artimiausiu metu naujos darbininkų valgyklos atvers duris Spalio 50-mečio dirbtinio pluošto gamykloje ir Pramoninių ryšių imonėje.

IR ŽŪKLAUJA, IR AUGINA

Daug metų Kintų J. Čiulados žuvininkystės ūkis tiekia vartotojams Kuršių mariose sugautą žuvį, o šį rudenį atgabeno į parduotuves ir savo išaugintą karpių, informuoja Šilutės rajono "Komunistinis darbas". Ūkio žuvininkai, vadovaujami žemės ūkio mokslų kandidato A. Pekarsko, užsākė melioratoriams įrengti tvėnkinius patizuosiose nederlingose Minių pakrantėse.

Dviem šimtu hektarų tvėnkiniuose užauginti dviemai karpių svėria po 800-1.000 gramų. Šį rudenį vartotojai jų gaus iš Kintų per 300 centnerių, o ateinančiais metais—keturgubai daugiau.

SU ŪKIO SIUNTIMAIS

Suviekių tarybinio ūkio mechanizatorių gretas šiomet papildė aštuoni jauni technikos žinovai, su ūkio siuntimais baigę Zarasų vidurinę kaimo profesinę technikos mokyklą. Šiuo metu ten mokosi dešimt ūkio atsiųstų žemdirbių vaikų.

Ypač sėkmingai pradeda savo darbo biografiją vaikai iš mechanizatorių šeimų, pažymi "Tarybinė žemė". Antai patyrusio traktorininko sūnui Zenonui Navickiui tuoj po mokyklos baigimo buvo patikėtas javų kombainas; Sūnūnė ūkyje gamybinių praktiką atliko profesinės technikos mokyklos moksleiviai Arvydas ir Steponas Davainiai, kurių tėvas—vienas geriausių ūkio vairuotojų.

Devintame belaisviai buvę kasti gilų, ilgų pininkai varė 100 žydų pri

PENKTOJI—KUBA

Šiaulių LTSR 40-mečio televizorių gamyklos išleidžiama aparatūra jau buvo eksportuojama į Bulgariją, Českoslovakiją, Mongoliją ir Vokietijos Demokratinę Respubliką, o dabar ji ruošiamą Kubai.

Televizijos studijų įrenginiai yra sudėtingi ir todėl jie daromi kooperautai, rašo "Raudonoji vėliava". Televizijos kameros ir Šiaulių atsiunčiamos iš Novgorodo, vidėkontrolės prietaisai—iš Aleksandrovo, televizijos signalų generatoriai—iš Lvovo, garso aparatūra—iš Kirovogrado ir t. t. Šiauliečiai meistrai ne tik išleidžia televizijos aparatūrą, bet ir vyksta montuoti bei derinti ten, kur ji bus naudojama.

ŽYDĖS GĖLĖS

Vasarą Panevėžyje žydi daug gėlių, o ateityje jų bus dar daugiau. Apželdinimo tresto šiltnamių ūkyje statomas naujas kompleksas, kurio stiklo stogai dengs ištisą hektarą.

Pirmasis tūkstančio kvadratinų metrų šiltnamis nešeniai atiduotas gėlininkams. Jame pasodintos azalijos ir rožės, kurių žiedai pasirodys ant prekystalių Tarptautinės moters dienos išvakarėse, informuoja "Panevėžio tiesa". Statybinkai žada iki Naujųjų metų atiduoti dar vieną tokį šiltnamį.

Parinko A. Petrauskas

REMKITE LAIKRAŠTĮ "LAISVĖ"

Lietuvos keliai

Dvi plačios asfalto juostos, tarsi įtemptos stygos, sujungė Kauną su Kryžkalniu. Ši moderni automagistralė, žymiai pagerinusis susisiekimą tarp Tarybų Lietuvos rytų ir vakarų, pakeitė senąjį Žemaičių plentą. Nutiestas daugiau kaip prieš 40 metų, šis pirmasis Lietuvoje automobiliams skirtas kelias, sparčiai didėjant transportui, pradėjo nebeatitikti šiuolaikinio labai intensyvaus eismo reikalavimų.

Tarybų Lietuva pagal automobilių kelių tinklo tankumą dabar užima vieną pirmųjų vietų Tarybų Sąjungoje, — sako Lietuvos TSR automobilių transporto ir plentų ministro pirmasis pavaduotojas Petras Makricas.—Labai didelis dėmesys skiriamas greitkelių statybai. Naujoji automagistralė Kaunas—Kryžkalnis kaip tik ir yra tokia. Pastaruoju metu respublikos kelių tiesėjai taip pat atidavė eksploatuoti modernius plentus, kurie jungia Biržus su Rokiškiumi, Mažeikius su Skuodu, nemažai kitų kelių. Visi rajonai su Vilniumi, kitais miestais sujungti asfalto juostomis. O štai pasiekti Molėtus iš respublikos sostinės greitai bus galima betonuota magistrale.

Tiesiant naujus greitkelius, labai daug dėmesio skiriama eismo saugumui. Jį magistralėse užtikrina plačios skiriamosios juostos, šurkšti kelio danga, skirtingo lygio sankryžos, tuneliniai pravažiavimai. Prie kelių, vaizduose gamtos kampeuose įrengtos automobilių stovėjimo ir poilsio aikštelės, veikia autoserviso tarnybos, nuolat budi technika, operatyviai šalinanti visus keliuose atsirandančius defektus. Respublikoje pradėta taikyti ir specialii "sausinanti" kelio dangą. Ja nepavojinga važiuoti net didžiausiu klūčių metu. Eismo saugumui svar-

bu ir tai, kad praktiškai visi nauji keliai nebeina per gyvenamąsias vietas.

Pilki keliai dulka... Šie dainos žodžiai vis mažiau tinka Lietuvos kaimui. Dabar kasmet asfaltuojama apie 100 kilometrų kelių, kurie eina per kolūkius ir tarybinius ūkius. Praktiškai jau visi jų centrai asfaltuoti. Tiesiant kelius kaime, stengiamasi nepadaryti žalos gamtai, užimti kuo mažesnius dirbamos žemės plotus.

Sparčiai plečiant kelių tinklą, gerinant jų kokybę (numatyta, kad 1985 metais beveik visi jie turės kieta dangą), reikia vis daugiau statybinių medžiagų, technikos. Tarybų Lietuvos geologai, pavyzdžiui, prie Pakruojo aptiko didelių dolomitų klotus. Todėl čia gerokai išplėsta šios skalos gamyba. Daugelyje respublikos rajonų veikia automatizuoti asfaltbetonio gamybos fabrikai. Iš Rusijos Federacijos, Ukrainos, kitų tarybinių respublikų kasmet gaunama labai našių įrengimų, skirtų kelių tiesimui.

Lietuvoje sukauptas didelis tiltų statybos patyrimas. Grakštūs savo forma, originalūs statybai panaudotomis konstrukcijomis, jie vien per pastaruosius trejus metus "peršoko" Nemuną, kelis kartus—Nerį, Dubysą, Nevėžį, nemažai kitų upių, upečių. Nauji tiltai, pavyzdžiui, įgalingo įrengti Vilniaus, Kauno, Panevėžio apvažiavimus, kuriais nukreiptas tranzitinis transportas, jų dėka žymiai sutrumpėjo atstumai tarp daugelio respublikos rajonų.

Lietuvoje keliai... Išjungę į vieną šalies automagistralių tinklą, jie dar labiau suartina tarybines respublikas, padeda stiprinti tautų draugystę.

Vytautas Zemaitis

Spalio teismas p kad Albert būtų išdepa Vokietija, skelbė, kad liacija auk bet abejot teismo nuonaikintas.

Teismo koks jis bu Kanados daug dokur Jos agentas Izraeli, pat dokumentų, pas išsigelb ku žydus. no parašus kurie buvo parašu po Neliko joki Rukaus buv ris, ir jo vad diena buvo ta 9,200 žyd Toronto šid puslapi šid veiklos apraš Kaip teism tai jis Kau ant neauksto biznu rando renga minia, tais spalio pasmerkė 9,2 praeinantim mandavo: "dešine". I k sveikus žyd senus, nesv Jiems reiški mirčiai.

Devintame belaisviai buv kasti gilų, ilgų pininkai varė 100 žydų pri

Neteko vieno Spalio 29 p riuo Stanciu atvykęs po p nio karo. Pas jis buvo slauš Laidotuvėmis nė ir Lapinski Nors jis j spendaves, t Dukterų Klub lių, kaip dau siam draugio

Moterų k Toronto Li klubas praėj kime priėmė res—P. Bend Blesing, P. B seniai persikė lio.

Susirinkim ruošti filmų skirstė darbai

Viešnia i Pas draugu giminaitė L. (Morkūnienės ilgesniam laiš atvyko baler drijauskaitė. Laimingos Kanadoje!

Naujų Met Toronto Li Dukterų klub nutarė Naujų ruošti sausio šeštadieni, di 12 valandos).

Sirdingai d buvau susiz savaites. Dėk Dabar jau e

KANADOS ŽINIOS

Kažin ar išsisuks

J. YLA

Spalio pabaigoj Ontario teismas priėmė sprendimą, kad Albertas Rauka (Rauca) būtų išdeportuotas į Vakarų Vokietiją. Jo advokatai pasiskelbė, kad bus paduota apeliacija aukštesniajam teismui, bet abejotina, kad Ontario teismo nuosprendis būtų panaikintas.

Teismo metu paaiškėjo, koks jis buvo biaušus nacių. Kanados policija surinko daug dokumentalių įrodymų. Jos agentas buvo nusiūstas į Izraelį, patikrinti tam tikrus dokumentus, kurie randasi pas išsigelbėjusius iš jo rankų žydus. Jie taip pat patikrino parašus po dokumentais, kurie buvo sugretinti su jo parašu po čekiais Kanadoje. Neliko jokių abejonių, kad Raukas buvo Gestapo lyderis, ir jo vadovybė tik viena dieną buvo mirčiai pasmerkta 9,200 žydu.

Toronto Star pašventė visą puslapį šio gestapininko veiklos aprašymui.

Kaip teisme buvo įrodyta, tai jis Kaune, stovėdamas ant neaukštos platformos, su bizūnu rankoje leido per šerengą minią žydu. 1941 metais spalio 28, jis mirčiai pasmerkė 9,200 žydu. Pro jį praenantiems žydams jis komandavo: "Tu į kairę, tu į dešinę". Į kairę jis siuntė sveikus žydus, o į dešinę senus, nesveikus, vaikus. Jiems reikė pasmerkima mirčiai.

Devintame forte tarybiniai belaisviai buvę priversti iškastį gilų, ilgą griovį. Gestapininkai varė grupėmis po 100 žydu prie to griovio ir

šaudė į pakaušį. Nušautieji virto į griovį. Vieną eilę užvertus lavonais, buvo užpilama žemėmis, o paskui vėl šaudomi ir verčiami į griovį. Vienas liudininkas, kuriam pavykė išsigelbėti, pasakojo, kaip žemės griovyje žmonės kilnojosi, kadangi kiti buvę tik sužeisti, gyvi apipilti žemėmis.

Lietuvų naciai nužudė 137,346 žydu. Kai paaiškėjo, kad vokiečiai karą pralaimės, tai jie griebsi atkasti ir sudeginti lavonus, bet nebesuspėję visus sudeginti.

Laikraščiuose rašoma, kad Kanadoje yra daugiau karinių nusikaltėlių. Vieni teigia, kad jų yra koks tūkstantis, kiti gi pasitenkina 100. Kanados valstybės organai sąrašė turį gražią grupę. Jų nusikaltimai esą tyrinėjami. Galimas daiktas, kad bus suminti ir kiti.

Kalbama, kad yra atbėgusių iš Jungtinių Valstijų. Kai ten buvo pradėtas tyrinėjimas tai kiti persigandę dūmę į Kanadą.

Įdomus klausimas, kaip toks karinis nusikaltėlis, kaip Rauka, galėjo būti imigracijos nepastebėtas. Ir ne tik tas. Jis lengvai gavo Kanados pilietybę. Matyti, kad ir kiti greitai tapo Kanados piliečiais.

Beje, vienas latvis nusikaltėlis nusižudė, kai federalinė policija pradėjo lipti jam ant kulnų.

Kanadoje esą ir lietuvių karinių nusikaltėlių. Galimas daiktas, kad ne vienam ir jų dreba kinkos.

Torontiečių kronika

Netekome dar vieno nario

Spalio 29 palaidotas Izidorius Stanciuskas, Kanadon atvykęs po pirmojo pasaulinio karo. Paskutinius metus jis buvo slaugomo namuose. Laidotuvėmis rūpinosi Pūrienė ir Lapinskienė.

Nors jis jau buvo susispendavęs, tačiau Sūnų ir Dukterų Klubas pasiuntė gėlių, kaip daug metų buvusiam draugijos nariui.

Moterų klubas auga

Toronto Lietuvių Moterų klubas praėjusiam susirinkime priėmė dvi naujas narys—P. Bendžaitienę ir A. Blessing, P. Bendžaitienė neseniai persikėlė iš Montrealio.

Susirinkimas tarėsi suruošti filmų rodyką, pasiskirstė darbas.

Viešnia iš Lietuvos

Pas draugų J. B. Morkūnų giminaite L. Baranauskaitę (Morkūnienės sesers dukra) ilgesniam laikui iš Vilniaus atvyko balerina Nijolė Andriejauskaitė.

Laimingos jai viešnagės Kanadoje!

Naujų Metų sutikimas

Toronto Lietuvių Sūnų ir Dukterų klubas susirinkime nutarė Naujų Metų sutikimą ruošti sausio 1 d. Tai bus šeštadienį, dienos metu (nuo 12 valandos). Sutikimas bus

dienos metu todėl, kad pensininkams ir pensininkėms naktį važinėti nelabai saugu. Klubo nariams jėgimas nemokamai, bet pašaliečiams bus \$5,00.

Išrinktas komitetas, užkandžiams paruošt ir gėrimams patarnaut.

Klubo pirmininkas J. Yla kreipėsi į susirinkusiuosius, ragindamas atsinaujinti "Laisvę" ir pagal išgalę laikraštį paremti. Prenumeratas ir aukas priima T. Rimdžius.

Svečiai iš Baltarusijos

Lapkričio 9 grupė Baltarusijos dainininkų ir šokėjų torontiečiams koncertavo. Programa buvo gana graži. Publika šiltai priėmė.

Šiuo parengimu buvo paminėta 65 metų sukaktis, kaip darbininkai Rusijoje paėmė valdžią į savo rankas.

Kitą dieną Kanados—Tarybų Sąjungos Draugija surengė priėmimą. A. Y.

Vancouver, B. C.

MIRĖ JOSEPH [JUOZAS] KIMANTAS

Vietiniam laikraštyje tilpo trumpas aprašymas, kad spalio mėnesio 17 d. mirė Joseph Kimantas, sulaukęs 50 metų amžiaus. Jo brolis Tony (Antanas) gyvena Anglijoje. Laidotuvių apeigas atliko Roselawn Funeral Directors. Palaidotas Mountain View kapinėse. A. G.

WESTON, ONT., CANADA

ŠIRDINGA PADĖKA

Širdingai dėkoju mielom draugėm už lankymą manęs kai buvau susižeidusi ir reikėjo išbūti ligoninėje kelias savaites. Dėkoju už atvirukus, už dovanas, už gėles. Dabar jau esu namie ir einu geryn.

VALERIE MASIENĖ

Montreal, Quebec

MONTREALIEČIŲ PARAMA "LAISVEI"

Aldiečių ir laisviečių šauktas susirinkimas 6 d. lapkričio, nors nebuvo skaitlingas, bet buvo sėkmingas. Atidarydamas susirinkimą kp. pirm. J. Urbanavičius, pranešė labai nemalonią žinią—kad "Laisvės" vyriausioji redaktorė—Ieva Mizarienė, kuri žadėjo mitinge dalyvauti, negalėjo atvykti dėl savo brolio mirties. Po to, minutės atsisotijimu buvo pagerbtas neseniai miręs pažangaus judėjimo vadas, nenulstantis veikėjas, ilgametis "Laisvės" redaktorius—Antanas Bimba; taipgi prisiminti penkiu metų laikotarpyje mirusieji LLD-nariai ir "Laisvės" skaitytojai, kurių tarpe ilgamečiai veikėjai—J. Lesevičius, M. Gudas ir J. Petrauskas. Viso per 5 metus netekome 15 narių. Mūsų pažangiam judėjimui tai didelis nuostolis.

Po trumpų sekr. L. Kisieliaus raportų ir perskaitytų protokolų, daugiau apsisotita "Laisvės" vajeaus reikalais. Pirmininkas pakvietė drg. J. Vilkelį šios kolonijos ilgametį veikėją, tarti žodį ir atsi-kreipti aukų. Nors staigiai užkluptas kalbėti drg. J. Vilkelis, bet pasakė gana ilgą ir turiningą kalbą, perbėgdamas mūsų ilgų metų veiklą ir veikėjus, kurių skaičius ir jėgos žymiai sumažėjo. Ragino visus suglausti savo jėgas, būti vieni kitiems atdesniems, daugiau įvertinti kitų darbus, ir visiems prisidėti darbu.

Kalbėtojas atidavė didelį kreditą dabartinei "Laisvės" vyriausiai redaktorei—Ievai Mizarienei, kuri, neša didelę atsakomybę leidžiant "Laisvę" ir rūpinimasi LLD reikalais, neturėdama daug talkininkų. Palinkėjo jai geros sveikatos ir tvirtos energijos visiems sunkumams nugalėti.

J. Vilkeliui atsikreipus aukų "Laisvei", suaukota virš \$600; taipgi prie tos sumos pridėjus vadininkų, kuriais yra J. Urbanavičius ir L.P. Kisieliai surinktas aukas prieš susirinkimą, sudarė aukų sumą \$1,007.00 Kanadiška doleriu valiuta, o Amerikoniška valiuta pasiušta \$817.00.

Toliau sekė kp. iždininko rinkimas. Mat buvęs iždininkas Adolfas Morkevičius, kuris jau seniai sunkiai serga, tų pareigų eiti negali. Labai apgalvėta, iad ir jo žmona Elenutė kuri valdyboje, sunkiai gali atitrukti iš namų. Labai gerai, kad tas pareigas sutiko prisiminti drg. J. Vilkelis, tai įnešė naujų jėgų.

J. Vilkeliui atsikreipus aukų "Laisvei", suaukota virš \$600; taipgi prie tos sumos pridėjus vadininkų, kuriais yra J. Urbanavičius ir L.P. Kisieliai surinktas aukas prieš susirinkimą, sudarė aukų sumą \$1,007.00 Kanadiška doleriu valiuta, o Amerikoniška valiuta pasiušta \$817.00.

Kiekvieną rudenį per Kuršų neriją ir Ventės raga skrenda daugybė paukščių, kurie čia nutopia pailsėti. Vien tik Ventės rage nutopia daugiau kaip penki milijonai varnėnų, alksinukų, kregždžių, strazdų, gandrų ir kitų paukščių. Pro šias vietas eina jų migracijos kelias. Praskrendančius paukščius žieduoja Tado Ivanausko Kaulo zoologijos muziejaus ornitologinės stoties darbuotojai. Ventės rage kasmet žieduojama nuo 20 iki 50 tūkstančių, o Kuršų nerijoje apie 12 tūkstančių paukščių.

Ornitologinės stoties darbuotojai atlieka didelį mokslinį darbą. Nustatomas tikslus paukščių migracijos kelias, skridimo laikas.

Nuotraukoje: Mokslinis bendradarbis Vosylus Vasiliauskas žieduoja paukščius.

Susirgęs

Susirgo Anicetas Balčiūnas. Rašant šiuos žodžius ligonis sveiksta Royal Victoria ligoninėje.

Paminėjo gimtadienį

Nastukė Venskaitienė, Moterų Klubo narė, kuri per dvejis metus labai gražiai darbavosi parengimų komisijoje atžymėjo savo jubiliejinį gimtadienį, kurį suorganizavo V. Vaitiekūnienė, o jubilijantės būrys draugių, su visokiais kepsniais, tortais ir kitais skanėsiams, susirinko pas M. Matusevičienę ją pasveikinti.

Ilgiausių metų, Tau Nastukel!

Montrealiečiai "Laisvės" aukotojai

Štai žemiau telpa sąrašas tų montrealiečių, kurie parėmė "Laisvės" vajeaus fondą, LLD—jos susirinkime, įvykusiame lapkričio 6 d. taipgi vadininkų pasidaravusių prieš susirinkimą duomenys. Viso bendrai sukelta \$1,007, kanadiška valiuta o amerikoniška pasiušta \$817.00.

A. A. Morkevičiai	\$110.00
L. P. Kisieliai	\$100.00
LLD kp.	\$100.00
J. Urbanavičius	\$75.00
Moterų klubas	\$75.00
O. Keršulienė	\$30.00
A. Suplevičienė	\$30.00
J. Vilkelis	\$30.00
O. Versinskienė	\$25.00
K. Juška	\$25.00
V. Zavišienė	\$25.00
S. Čičinskienė	\$25.00
K. Milevičius	\$20.00
A. Lesevičius	\$20.00
Rusu senelių klubas	\$20.00
G. P. Taruškaitė	\$20.00
J. Braknys	\$20.00
F. Spaičys	\$20.00
J. Stukas	\$20.00
M. Janušienė	\$20.00
J. Norris	\$20.00
V. O. Verbyliai	\$20.00
V. Krupauskas	\$12.00
M. Martusevičius	\$12.00
A. Juzulaitis	\$11.00
S. Petronienė	\$11.00
E. Juraitienė	\$11.00
P. Valinčienė	\$10.00
E. Vilksis	\$10.00
E. Petrauskienė	\$10.00
J. Kaušyla	\$7.00
M. Ch. Lignugariai	\$6.00
A. M. Semijonaitė	\$6.00
J. Balčiūnas	\$6.00
Verdūnietė	\$6.00
E. Taursevičiūtė	\$5.00
M. Matusevičienė	\$5.00
S. Birbalas	\$5.00
Balašis	\$5.00
J. Stankevičius	\$5.00
M. Karalevičienė	\$3.00
J. Venskaitė	\$3.00
A. Mikulienė	\$3.00
E. Blažienė	\$1.25
P. Barzdenis	\$1.25
S. Stravinskis	\$1.25
M. Tamkevičienė	\$1.00
J. Kaušakienė	\$1.00

IVAIRIOS ŽINIOS

BEIRUTO ŽUDYNIŲ NUOTRAUKŲ PARODA

Jungtinės Tautos. — Iki lapkričio 19 d. čia bus išstatytos nuotraukos, vaizduojančios žiauriai nukankintus libaniečius Beiruto Šatila ir Samba stovyklose. Viso išstatyta 15 nuotraukų. Paroda atidaryta lapkričio 9 d. Ją atidarydama, informacijos reikalų pasekretorius Yasushi Akashi pareiškė, kad šios nuotraukos vaizduoja "kraštutiniską žmogaus nežmoniškumą vyrui, moteriai ir vaikui".

Paroda pavadinta "Brutalios žudynės Beirute, Libane, rugsėjo 16-18 dienomis". Nenurudoma, kas dėl jų kaltas, bet sakoma, kad "žudynės prasidėjo, kai ginkluotos grupės isiveržė į stovyklas". JT Saugumo Taryba yra nutarusi praveisti savo investigaciją, nustatant kaltininkus. Bet jau žinoma, kad tai įvykdė Libano falangistai, Izraelio kariuomenei juos į tas stovyklas įleidus. Izraelis savo investigaciją veda ir netrukus žada paskelbti savo duomenis.

Si paroda suruošta Generalinės Asamblėjos nutarimu rugsėjo 24 d.

PAMINKLAS VIETNAMO KARO VETERANAMS

Washington. — Lapkričio 13 d. tūkstančiai Amerikos Vietnamo karo veteranų susilaukė žymiai pavėluoto įvertinimo, parado Constitution Avenue, o apie 56 tūkst. žuvusiųjų ir dingusiųjų be žinios susilaukė paminklo.

Juodo granito sienoje iškaltos 57,939 vyrų pavardės. Paminklo dedikacijos iškilnėse dalyvavo apie 150 tūkst. asmenų, kurių tarpe buvo 15 tūkst. karo veteranų. Tai buvo pirmas atsitikimas, kad jie taip masiškai susirinko nuo savo grįžimo iš fronto.

Paminklo sumanytojas veteranas Jan Scruggs, kalbėjęs paminklo dedikavimo ceremonijose, pabrėžė, jog pats laikas, kad ir Vietnamo karo veteranai susilauktų tinkamo pripažinimo. Iškilnių išvakarėse Washingtono katedroje žmonės pasikeidami viešai skaitė Vietname žuvusiųjų ir dingusiųjų karių pavardes.

Kur bakužė samanota . . .

Prisiminus vieną poeto Maironio dainą

Kur bakužė samanota, Kurioje gimiau, Obelis kur augalota, Po kuria žaidžiau!

Kur motutė, kur tėvelis, Gulintys kalne? Kur vingiuotas baltas kelias, Išvedęs mane?

Ten nūn baltas namas stovi Su plačiais langais, Naujas miestas siūčia srovę Skambančiais laidais.

Vakarais ekranuos švyti Vilnius ir Maskva, Teko vargą lauk išvyti Nelengva kova.

Ten nūn triūsia broliai, sesės,

Auga jų vaikai, Siekti mokslo visi drausų, Grumiam atkakliai.

Ir kiemely, kur bakužė Stovėjo sena, Baltai žydi kas gegužį Obelis jauna.

Ko ilgėjos, ką svajojo Vargė ten tėvai, Džiaugias viską iškovoję Tėviškės namai. J. S.

Nuo meninės gimnastikos būrelio Vilniaus pionierių rūmuose iki absoliučios Tarybų Sąjungos čempionės—toks Vilniaus 21-osios vidurinės mokyklos auklėtinės Dalios Kutkaitės sportinis kelias. Sportinių aukštumų Dalia siekė ryžtingai: 13 metų ji įvykdė sporto meistro normą, o penkiolikos metų tapo TSRS suaugusiųjų čempionato prizininke. Jos nuolatinė globotoja, respublikos nusipelnusis treneris "udubilenis" padeda paruošti sudėtingus numerius, pasižymintius įdomia choreografija, tobula atlikimo technika, originaliu kompoziciniu sprendimu.

Per pastaruosius trejus metus Dalia Kutkaitė debiutavo pasaulio pirmenybėse, pernai laimėjo TSRS taure, tapo absoliučia Tarybų Sąjungos čempione 1982 metais, iškovojė aukso medalius atskirose pratimuose sąjunginėse varžybose. Dabar trenerė ir jos auklėtinė ruošiasi Europos čempionatui, varžyboms intervizijos taurai laimėti.

Nuotraukoje: Dalia Kutkaitė. V. Gulevičiaus nuotrauka

VAJUS

GAVIMUI "LAISVEI" NAUJŲ SKAITYTOJŲ IR ATNAUJINIMUI UŽSIBAIGUSIŲ PRENUMERATŲ

VAJUS PRASIDĖJO RUGSEJO 1 IR TĖSIS IKI SIŲ METŲ GRUODŽIO 31 D.

Kviečiame į Talką

Kviečiame į talką visus buvusius vadininkus ir labai laukiame naujų vadininkų. Gerai susiorganizuokime šiam darbiui ir veikime su pirmą vajeaus dieną. Rūpinkimės aplankyti kuo daugiau namų vajeaus reikalui ir kalbinti žmones užsisiakyti "Laisvę."

DOVANOS VAJININKAMS

1-ma \$50; 2-ra \$45; 3-tia \$40; 4-ta \$35; 5-ta \$30; 6-ta \$25; 7-ta \$20; 8-ta \$15; 9-ta \$12; 10-ta \$10.

KREDITAVIMO PUNKTAI

Kontestantams kreditavimo metodai tokie: už naujus skaitytojus 1 punktas nuo 5 centų, už atnaujintą prenumeratą 1 punktas nuo 25 centų. Už aukas arba pelnus nuo parengimų 1 punktas 50 centų.

KREDITA UŽ AUKAS DUOSIME KONTESTANTAMS (VAJININKAMS) TIK JEIGU JIE PATYS PRISIŲ PINIGUS. PINIGAI GAUTI PER KITUS NEBUS KREDITUOJAMI VAJININKAMS.

\$20,000 FONDAS

Apart jeigu už prenumeratą ir skelbimus, turime ieškoti kitokių šaltinių biudžeto sukėlimui, kad "Laisvė" gyvuotų. Per šį vaju sieksime ir vėl šiam svarbiam reikalui sukelti \$20,000 fondą. Tai padarykime aukomis ir pelnu nuo parengimų.

Užsakykite "Laisvę" Savo Giminiams Ar Draugams į Lietuvą. Jie Bus Jums Dėkingi Už Tą Dovaną

"LAISVĖS" KAINOS AMERIKOJE IR UŽSIENIUOSE:

Amerikoje \$12.00 metams, \$6.50 pusei metų. Kanadoje \$15.00 metams, \$8.00 pusei metų. Lietuvoje \$15.00 metams, \$8.00 pusei metų. Kitur užsieniouose \$15.00 metams, \$8.00 pusei metų.

Visais vajeaus reikalais rašykite:

Laisvė

102-02 Liberty Ave., Ozone Park, N. Y. 11417

"LAISVĖS" REIKALAI

Cia skelbiame aukas gautas nuo spalio 13 d. iki lapkričio 8 d.:

Anna ir J. Balčiūnas, Hialeah, Fla.	500.00
LLD 45 kp., St. Petersburg, Fla., per P. Alekną	250.00
Frank Ulinskas, Detroit, Mich., per St. Masytę	150.00
Peter Silk, Maplewood, N. J., per M. Stensler	100.00
Anita Kucks, Ansonia, Conn.	100.00
Bill Yakubonis, Chester, Pa.	100.00
Joseph Brazdžius, Sudbury, Ont., Canada	100.00
Charles Ustupas, Brockton, Mass.	100.00
Gera draugė, buvusi brooklynietė, per N. Iešmantienę	100.00
Veronika ir Jonas Kazlau, Wethersfield, Conn.	98.00
M. Hacinkevičius, Great Neck, N. Y., per N. Ventienę	88.00
K. Zelenas, Red Lake, Ont., Canada	70.00
Steve Jurevičius, Ft. Lauderdale, Fla., per N. Iešmantienę	63.00
Joseph Lugauskas, Brooklyn, N. Y.	50.00
Toronto Moterų Grupė, Toronto, Ont., Canada, per I. Rukięną	50.00
M. K. Barnett, Windsor, Conn.	50.00
S. Rakstys, Fruitland, Ont., Canada	50.00
Josephine Sisevich, Chicago, Ill., prisiminimui mirusio sūnaus Wesley Gates, per N. De Schaaf	50.00
Frank ir Helen Mankauskai, New Milford, Pa.	50.00
V. Bareišis, New Westminster, B. C., Canada per A. Grinkų	50.00
C. K. Urban, Anna C. Shay ir Anna B. Urban, Hudson, Mass.	50.00
Suzana Kazokytė, Frackville, Pa.	40.00
Draugai Ukrainiečiai, Miami, Fla., per N. Iešmantienę	35.00
Mary Niaurienė, Verdun, Que., Canada, prisiminimui mirusio brolio Miko Gudo	30.00
Kate Sanders, Glen Ellyn, Ill.	30.00
A. Bel, Brooklyn, N. Y., prisiminimui A. Bimbos	30.00
L. Bartkus, Linden, N. J.	28.00
E. Yuodaitis, Redford, Mich., per St. Masytę	25.00
G. V. Kvetkas, Dorchester, Mass., per E. Repšienę	25.00
Frank Nakas, Detroit, Mich., per St. Masytę	25.00
A. Grinkus, Vancouver, B. C., Canada	25.00
Olga Grinkus, Vancouver, B. C., Canada	25.00
Sam ir Emily Paberaliai, Toronto, Ont., Canada	25.00
Mildred Stensler, Livingston, N. J., per N. Ventienę	25.00
Romualdas Maslavskas, Springdale, Pa.	23.00
J. Jordan, Palm Beach Gardens, Fla., prisiminimui A. Bimbos	22.00
Anthony Klepasky, Punta Gorda, Fla.	20.00
F. Imbrose, Thunder Bay, Ont., Canada	20.00
A. Bel, Brooklyn, N. Y.	20.00
W. Raila, Hemet, Cal.	20.00
Elizabeth Ulinskas, Detroit, Mich., per St. Masytę	20.00
Detroitietis, Detroit, Mich., per St. Masytę	20.00
J. Ziulys, Toronto, Ont., Canada	20.00
S. Gugas, Redford, Mich., prisiminimui A. Bimbos	15.00
J. Motuzas, Mexico, Maine	15.00
Placida ir Napoleonas Dudoniai, Aston, Pa.	15.00
Pat Stunksas, Rochester, Mich., per St. Masytę	13.00
M. Radzevičienė, Detroit, Mich., per St. Masytę	13.00
N. Grigaliūnas, Watertown, Mass., per E. Repšienę	13.00
Steve Radziszis, Bayonne, N. J.	13.00
Pauline Petrauskas, Worcester, Mass., per Regina Trakimavičius	10.00
Anna Jones, Brooklyn, N. Y.	10.00
E. Repšienė, Dorchester, Mass.	10.00
J. P. Miller, Seminole, Fla., per P. Alekną	10.00
John Baker, High Falls, N. Y.	10.00
"Laisvės" Rėmėjas	10.00
H. O. Osbeck, So. Windsor, Conn., prisiminimui A. Bimbos	10.00
Nellie W. Wilson, Boston, Mass.	10.00
Leo ir Julia Svirplys, Windsor, Ont., Canada, per St. Masytę	10.00
Anna Dockus, Dearborn, Mich., per St. Masytę	10.00
Nellie Tamošiūnas, Miami, Fla., per N. Iešmantienę	10.00
Stella Danis, Miami, Fla., per N. Iešmantienę	10.00
Anna Janison, Livingston, N. J., per N. Ventienę	10.00
Jonas Garlauskas, Tillsonburg, Ont., Canada	10.00
Anna Tamol, Hazel Park, Mich., per St. Masytę	8.00
Julia Urmonas, Chicago, Ill., per Nellie De Schaaf	8.00
A. Baublis, Willow Springs, Ill., per Nellie De Schaaf	8.00
Lillian Juška, Richmond Hill, N. Y.	8.00
Walter Dūda, St. Petersburg, Fla., per P. Alekną	8.00
J. Bakanas, Chester, Pa.	8.00
J. Kazlauskas, Philadelphia, Pa.	8.00
Lillian Novak, St. Petersburg, Fla.	8.00
Mary Martuza, Racine, Wis.	8.00
George Janonis, Livonia, Mich., per St. Masytę	8.00
Amelia Aimantienė, Lauderdale Lakes, Fla., per N. Iešmantienę	8.00
Joseph Simel, Colts Neck, N. J.	5.00
Marcella Balukonis, Wilkes-Barre, Pa.	5.00
Eva Valley, St. Petersburg, Fla., per P. Alekną	5.00
Ch. Stankius, Windsor, Ont., Canada	5.00
A. Silinis, Montreal, Que., Canada	5.00
Antanas Rimša, Windsor, Ont., Canada, per St. Masytę	5.00
Peter Karalis, Windsor, Ont., Canada, per St. Masytę	5.00
Anna Jalowski, Miami, Fla.	5.00
B. Spūdienė, Woodhaven, N. Y., per A. Mitchell	3.00
A. Janus, Canton, Mass., per E. Repšienę	3.00
J. Narush, Vancouver, B. C., Canada, per A. Grinkų	3.00
A. Balčiūnas, Waterbury, Conn., per M. Svinkūnię	3.00
S. Diržuvait, Brooklyn, N. Y.	3.00
J. Stukas, Winchester, Mass., per R. Weinstein	3.00

Viso į fondą įplaukė iki lapkričio 8 d. \$5,910. Širdingai dėkojame. Kadangi taip lėtai vėjus ejo iki šiol, tad pratęsiame vėjų iki pabaigos metų, gruodžio 31 d.

ADMINISTRACIJA

St. Petersburg, Fla.

NETIKĖTAI PAKLIUVAU LIGONINĖN

Spalio 19 d. buvau patikrintas sveikatos. Daktaras patikrino. Širdis buvo tvarkinga, kraujo spaudimas labai geras. Bet man visuomet kvaito galva. Daktaras sakė, kad savo ofise jis negalys visko patikrinti ir mane pasiuntė į ligoninę.

Ligoninėje surado, kad mano kraujas netvarkingas; vienam šone surado, kad tik 60 nuosimčių teka, o kitam tik 40 nuosimčių. Tai man patarė operuoti.

Pasitariau su žmona, sūnum ir dukra ir nutariau operuotis.

Ligoninėje operacija labai gerai pasisekė, išgulejau dvi savaites, o dabar esu namie, sveikstu. Žmonelė mane gerai prižiūri, man labai malonu, kad turiu gerą žmoną, su kuria išgyvenau jau 53 metus. Paklausiau daktaro, ar man operacija pakenks mano balsui. Mat, pergyvenau kaklo operaciją. Daktaras sakė kad už penkių savaičių galėsiu vėl dainuoti. Labai nužlugiau, kad operacija mano balsui nepakenkė.

Didelis ačiū visiems, kurie mane lankė ligoninėje ir atsiuntusius atvirukus, kurių gavau labai daug. Aš niekad nesitikėjau, kad turiu tiek daug draugų, ne tik lietuvių bet ir svetimačių. Ačiū mano žmonelei, sūnui ir dukrelei, kurie mane/gerai prižiūrėjo.

Ir dar syki didelis ačiū visiems, o aš vėl dainuosiu, kiek galėsiu, ir grįšiu į savo pareigas.

S. Kuzmickas

Išvežė i ligoninę

Marijona Adams (Zvirblinė), Nelės Ventienės teta, gyvenanti Ronkonkoma, L. I., baigianti 94 metus amžiaus, buvo išvežta i Smithtown ligoninę patikrinti sveikatą. Daktarai mano, kad jai teks ligoninėje pabūti visą savaitę.

Linkime "Laisvės" skaitytojais ir rėmėjais Marijonai Adams greit atgauti sveikatą ir sustiprėti. P.V.

Sugrįžo Columbia

Edwards oro laivyno bazė Kalifornijoje. — Perteito antradienio rytą i Žemę sugrįžo erdvėlaivis Columbia, atlikęs savo penktąjį skridimą. Keturi astronautai išlipo patenkinti, kad jiems pavyko paleisti du komunikacijos satelitus, bet nusiminę, kad negalėjo "pasivaikščioti" po erdvę. Mat paskutiniu momentu atsitiko taip, kad erdvės drabužiai, kuriuos turėjo dėvėti du astronautai, sutriko nors, sakoma, jie buvo bandyti daugiau nei porą šimtų kartų.

"Pasivaikščiavimo po erdvę" neįvykus, NASA vadovybė davė įsakymą astronautams sugrįžti i Žemę. Dabar toks "pasivaikščiavimas" bus bandomas daryti sekanti karta, kai i erdvę bus leidžiamas erdvėlaivis "Challenger", kuris jau stovi Kennedy erdvės centre Floridoje ir ruošiamas kelionei, įvyksiančiai 1983 m. sausio pabaigoje. Tas erdvėlaivis taip pat turės keturių vyrų igulą ir vešis komunikacijos satelitus. Tuo tarpu Columbia erdvėlaivis bus pertvarkytas kad jame galėtų tilpti šešių vyrų igula.

Washington. — Cia vykstančioje Romos katalikų vyskupų metinėje konferencijoje diskutuojamas laiškas, kuri vyškupai nori išleisti tikintiesiems, pasisakydami prieš branduolinius ginklus ir kviesdami prie branduolinio arsenalo užšaldymo.

"Laisvės" tradicinis koncertas ir banketas

Praėjusią savaitę Laisvės name įvykusiame "Laisvės" tradiciniame koncerte ir bankete laiką praleidome smagiai. Koncertas buvo ypatingai puikus, banketas, dėka Sofijos Stasiukaitienės ir Adelės Rainienės, kurios apmokėjo visas išlaidas, taipgi buvo geras—skanus. Gaspadinės Ona Babarskienė ir Nelė Ventienė dirbo, kaip ir visada, kelias dienas, bet todėl visi buvome labai patenkinti. Aidietės patarnavo prie stalu.

Plačiau apie šį pobūvį mūsų reporterė aprašys sekančiame "Laisvės" numeryje.

Beje, aukomis ir prumeratomis surinkta virš \$1,000, apie ką bus taipgi paskelbta sekančiame numeryje.

ADMINISTRACIJA

NEUŽMIRŠTA AIDO CHORO

Pas Oną Cepulienę, ilgametę Aido choro dainininkę (gera alto), prieš porą savaičių iš Tarybų Lietuvos sveičavosi jos sesutė Filomena Petrusevičienė. Abi buvo atvykusios i Laisvės salę pasiviešėti pas aidiečius.

Ona Cepulienė, sulaukusi senatvės, sveikatai neleidžiant dainuoti negali, bet ji neužmiršta ilgų metų praleistų Aido chore. Negalėdama dainuoti, ji paremia aukomis. Šį syki ji davė \$10. Ačiū. Onute. P.V.

NORWOOD, MASS.

NUOŠIRDI PADEKA

Liga ir mirtis nemalonūs yra kiekvienam, kuomet reikia išskentėti širdies skausmą, kai netenki mylimo nario. Ta skaudu įvyki aš pergyvenau, kai negailestinga mirtis spalio 1 d. iš gyvųjų tarpo išplėšė mano mylimą vyrą Steve Družą.

Nežiūrint kaip skauda širdį man reikėjo jį palaidoti; o tam reikėjo daug draugų, kurie man pagelbėjo. Palaidotas spalio 4 d. Highland kapinėse. Kaip malonu, kad draugai atjaučia, gali suprasti tik tas, kuris artimo žmogaus mirtį pergyveno. Ir gerų draugų užuojauta ir pagalba man padėjo visa tai pergyventi.

Nuoširdus ačiū visiems prisituntusiems gėlių, dėku už užuojautas asmeniškai ir per "Laisvę", taip pat už dalyvavimą šermyse bei laidotuvėse. Jūsų visų suteiktus paslaugas neužmiršiu.

Ne puotoj draugai susitinka...
Draugai susitinka vage!
Kai ašaros byra ar skausmas ištinka...
Tas draugas, kas užjaus tave!

JULIA DRUŽIENĖ
Svogeris VIKTORAS KAVALIŪNAS

Gerb. Redakcija!

Cia rasite \$100 čekį "Laisvei" paremti. Mano vyras jį skaitė iki pat mirties ir visuomet rėmė. Tik gaila, kad jam neteko sužinoti, kad rugsėjo 30 d. mirė Antanas Bimba, o mano vyras spalio 1 d. iš ryto. Mano vyras Bimbą taip gerbė ir daug ko iš jo pasimokė.

Draugiškai Julia Družienė
125 Winslow Ave.
Norwood, Mass. 02062

ST. PETERSBURG, FLA.

LIŪDNAS PRISIMINIMAS

Juozas Šarkiūnas-Sharkey

Mirė 1980 m. lapkričio 28 d.

Mes visada prisiminsime jo gražius darbus veikiant už taiką ir geresnį gyvenimą.

Žmona—HELEN SHARKEY
ir šeima

RICHMOND HILL, N. Y.

Mirus

Antanui Bimbai

Reiškiame gilią užuojautą jo žmonai Ilsei, visam "Laisvės" personalui ir draugams. Jo darbai už pažangą liks visų prisimenami.

FRANK ir VERA BUDRIONIAI
Seminole, Fla.

Ilgų veiklos metai

Valys ir Vera Bunkus

Sveikiname Verą ir Valį Bunkus, jų vedybinio gyvenimo 50 metų sukakties progai. Mes newyorkiečiai sveikiname ir linkime sėkmės st. petersburgiečiams už nutarimą surengti V. V. Bunkams pagerbimo banketą.

Draugai Vera ir Valys Bunkai nuo pat pirmųjų dienų nuo atvykimo i St. Petersburgą įsitraukė i progresyvių lietuvių organizacijų veiklą. Valys jau daug metų išrenkamas Lietuvių Senųjų Piliiečių klubo prezidentu ir veikia Lietuvių Literatūros Draugijos 45-ojoje kuopoje. Dainuoja Dainos Myletojų choro. Verutė taipgi nenusiileidžia savo vyrui Valiui. Ji darbojasi tose organizacijose ir aprašo organizacijų veiklą "Laisvės" laikraštyje.

Valys Bunkus gimė Židikuose Mažeikių rajone Lietuvoje. 1928 metais emigravo i Kanada, kur dirbo siuvėju. To amato buvo pramokęs Lietuvoje. Gyvendamas Kanadoje Valys buvo pažangaus Kanados lietuvių laikraščio Darbininkų žodis (vėliau Liaudies balsas) steigėju ir aktyvus pažangiosios spaudos platintojas.

1940 metais draugai Bunkai persikėlė gyventi i New

Yorką, ilgai nelaukdami įstoję i visas lietuvių progresyvių organizacijas. Abu Bunkai tapo tų organizacijų veikėjais.

Vera ir Valys daug metų buvo "Laisvės" direktorių Tarybos Valdyboje ir vadininkai, darbuodavosi parengimu i piknikų komitetuose, stengdamiesi sukelti pinigų "Laisvės" išlaikymui.

Valys buvo Lietuvių Darbininkų Susivienijimo Centro valdybos išdo globėjas. Vera ir Valys daug metų dainavo "Aido" choro.

Vera Bunkienė buvo veikli Niujorko Lietuvių Moterų klubo, ji buvo išrinkta i "Laisvės" 60-mečio Jubilėjaus minėjimo Komitetą.

Draugai Bunkai gyvendami New Yorko apylinkėje turėjo daug draugų ir pažįstamų ir su visais draugiškai sugyveno. Jei kam reikėdavo pagalbos, visada suteikdavo. V. V. Bunkai daug sykių buvo namuose priėmė atvykusius svečius iš T. Lietuvos.

Linkime sukaktuvininkams neprarasti savo nuostabios jaunatviškos energijos, būti sveikais, gyventi dar daug metų ir sėkmės darbuose.

P. V.

BRIEFS

The sixth Annual People's Bazaar will take place at Unity Center, 235 West 23 Street, New York, Friday, December 3, 6—10 PM

Saturday, December 4, — 12—9 PM.
Looking over Anthony's books and papers I came across his diary—1942, 1943, 1945 and 1949 in English and 1966 and 1967 in Lithuanian. It has a great historical value and also gives some insights in his personal life.

"The guy tried to kill me," Phyllis Leone says of the day a total stranger tried to throw her off the 34th St. IRT platform in New York. "I broke my foot. If people hadn't pulled him off as I clung to a pillar, he'd have killed me. Must a person die or be on the brink of death before an assailant's act is considered a felony?" she asks.

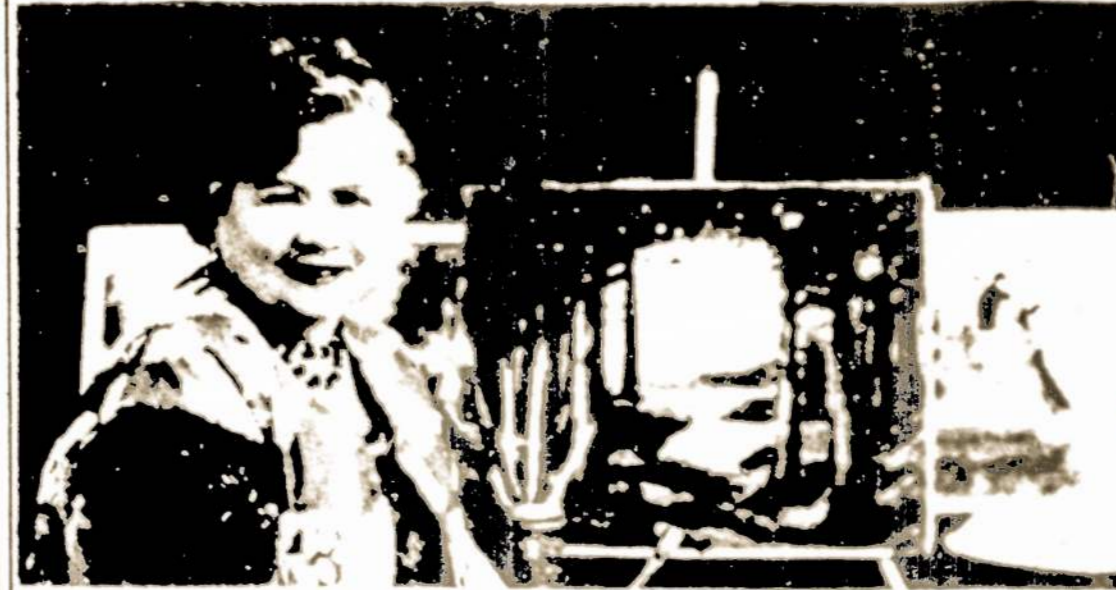
Helen B. Washington writes in The Daily News Voice of the People's column: "For the U.S. government to even consider an IMF loan to racist South Africa for \$1.1 billion is outrageous, not because 11 million Amer-

icans are unemployed but because South Africa is the most repressive government in the world. It was ousted from the UN General Assembly in 1974 because of its policies. Now the U.S. is ready and willing to lend a hand. Our government "will not oppose the loans on the basis of that government's racial policies." That statement sickens, saddens and shatters my American pride.

"In our day to speak of human freedom and at the same time permit massive unemployment is to speak in contradictory terms. The right to a decent job is a fundamental human right in our generation; its non-existence brands any society wherein that exists as terribly backward and antihuman."

I received a card from Elizabeth Repshis.

"What do we live for if not to make the world less difficult for each other?"
George Eliot
And Elizabeth says: "Anthony Bimba lived to make the world less difficult for those who were oppressed and exploited." Ilse

Elizabeth Repshis with her art work.

L
102
Ozone
Tele
A

NO. 4

K

"Zalių
"Kramė
Skaitan
Pamink

R
Vaka
mesne
nama
jau ats
jimusi
bių ir
ir man
metų k
muose
nius lai
lament

Kas t
pavadin
jos siek
linkos-g
dingomi
mingom
monės,
dens, ž
ne vien
lieji" st
ma, pr
nius gi
kius bi
mus. J
lygias n
nimo te
senesni
sauga.
likti NA

Tai, ž
kia, ir
naujoji
mažai b
demokr
Kaslin
tarptaut
grama l

Viena
Ameriko
buvo "K
mer"—d
sia newy
kovoja t
aukltė i
aktorai
Dustin H
taš dr
aukštą n
ministrs
nesimpa
sėms.
Pasiro
paličias
gas "ne t
niuje "K
r" rodo
sekimu.
teatre fu
baiga tu
ras, kaip
ko teatru

Beje, t
turi laba
dymo sis
džiui,
"Kramer
valandą
penktą,
valandą,
rodomas
stabus a
vaikams,
metu grį
igalina v
grįžti n
grįžus iš

S

"Su i
sveikin
ve". Bi
vienu į
te savo